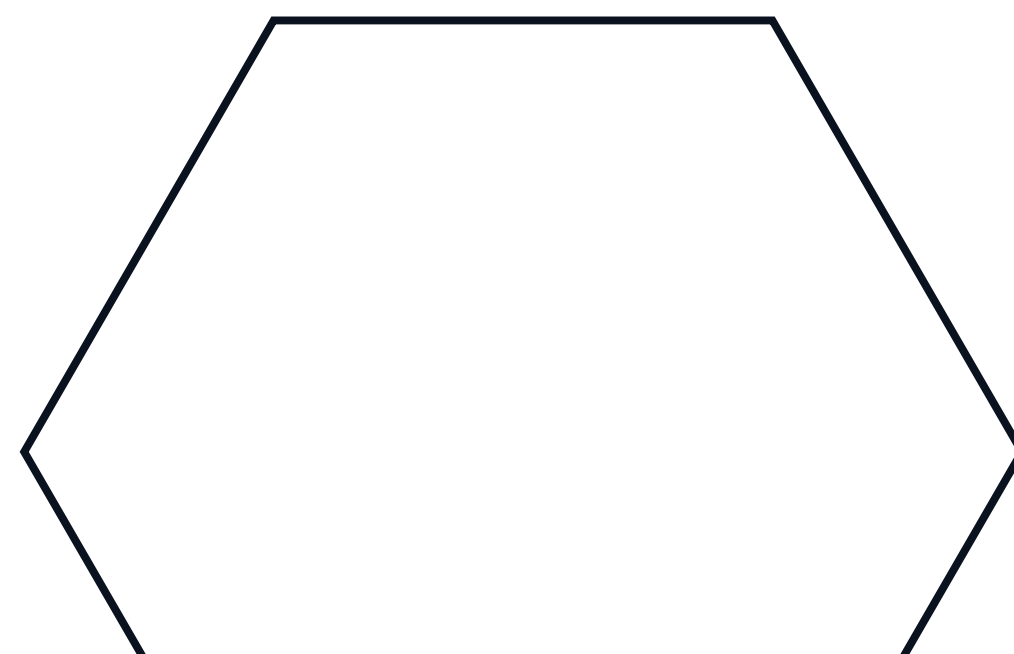


**KASTNER & PIEŠ**  
Advokátní kancelář

# Limitace smluvních vztahů ve veřejných zakázkách na léky

**Igor Pieš**  
advokát

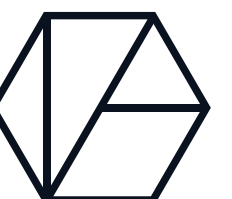


9. 12. 2024  
Hospital management 2024

# Obsah



- Aktuální otázka povinnosti vymáhání smluvních pokut a potenciální omezení zájmu dodavatelů
- Péče řádného hospodáře
- Zákon o státním majetku
- Zákon o veřejných zakázkách
- Důsledky pro smluvní dokumentaci a řízení vztahů s dodavateli





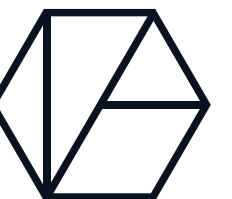
# Současný stav

- Na základě názoru MZ a zjištění NKÚ mají zadavatelé **dovozenou** povinnost zajišťovat smluvní garanci splnění povinností – **nestačí povinnost uvedená ve smlouvě**, možnost ji vymoci u soudu, případně vymáhat újmu, ale **předpokládá se a priori problém s dodavatelem**, a proto je nutné do smlouvy uvést smluvní pokutu
- Pokud jsou „garance“ ve smlouvě uvedeny, je této povinnosti učiněno za dost





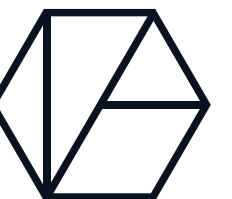
K čemu to vede?





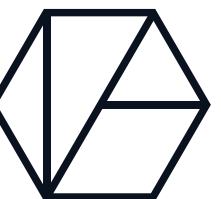
# K čemu to vede?

- **Formální** následování zákonné regulace
- Nesleduje se, zda toto **vedlo ke zvýšení ceny, omezení dostupnosti** nebo obecnému **zhoršení postavení zadavatele** u dodavatele nebo celé skupiny dodavatelů
- Na základě vysokých sankcí se někteří **dodavatelé rozhodují zadávacích řízení neúčastnit**, což vede k (i) omezení okruhu dodavatelů nebo (ii) nemožnosti léčivý přípravek vysoutěžit
- Paradoxně tak formálně jsou dodrženy povinnosti podle zákona o veřejných zakázkách i metodické pokyny, ale **může dojít k ohrožení efektivního řízení** (péče řádného hospodáře) **i plnění úkolů zadavatele** (na základě zákona/statutu)



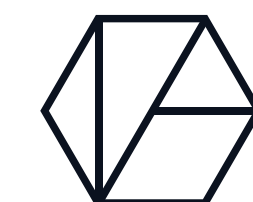
# Základní principy řízení smluvních vztahu - péče řádného hospodáře

- Loajalita - povinnost člena statutárního orgánu dát při rozhodování přednost zájmům společnosti před zájmy svými či zájmy třetích osob, včetně zájmů akcionáře/společníka/zakladatele
- Potřebné znalosti – informovanost a pečlivost – ve všech oblastech; **pravidlo podnikatelského úsudku** (zejm. § 51 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích - kdo mohl **při podnikatelském rozhodování v dobré víře rozumně předpokládat, že jedná informovaně a v obhajitelném zájmu obchodní korporace**; specifika účelových společností (městské servisní společnosti a fakultní nemocnice)
  - Vrchní soud v Olomouci - 20. 10. 2021, sp. zn. 8 Cmo 113/2021 - povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře členů volených orgánů tzv. městských servisních společností (např. odpadové hospodářství, údržba veřejných prostranství apod.) VS zdůraznil, že "člen statutárního orgánu nese odpovědnost "za rozhodnutí" (s péčí řádného hospodáře) a nikoliv "za výsledek", a že odpovědnost je třeba posuzovat z pohledu "ex ante" a nikoliv "ex post", a že je třeba jednání s péčí řádného hospodáře posuzovat vždy "i s přihlédnutím ke všem okolnostem, za nichž k přijetí konkrétního rozhodnutí došlo, a které se mohou případ od případu zcela zásadně od sebe odlišovat". **Skutečnost, zda členové voleného orgánu jednali s péčí řádného hospodáře, je třeba posuzovat i podle povahy příslušné obchodní korporace (ostatně, určité obchodní korporace mohou být zřízeny i za jiným účelem, než je jen podnikání). Pojmy informovanost a pečlivost se mohou lišit v závislosti na tom,** o jakou obchodní korporaci se jedná.
- (Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky)



# Zákon o státním majetku

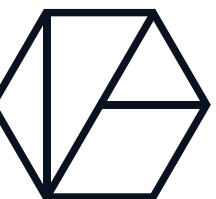
**§ 14 odst. 1):** Majetek musí být **využíván účelně a hospodárně** k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností; jiným způsobem lze majetek použít nebo s ním naložit pouze za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem anebo tímto zákonem. Organizační složka si počíná tak, aby svým jednáním majetek **nepoškozovala** a **neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah a hodnotu anebo výnos z tohoto majetku.**



# Zákon o veřejných zakázkách – změna závazku

- Zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení zadávacího řízení; to neplatí v případě změn, u nichž jsou splněny podmínky pro výjimku z povinnosti zadat veřejnou zakázku
- Za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažuje uplatnění změn závazku vyhrazených podle § 100 odst. 1. ZVZZ
- Podstatnou změnou závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku je taková změna smluvních podmínek, která by
  - umožnila účast jiných dodavatelů nebo by mohla ovlivnit výběr dodavatele v původním zadávacím řízení, pokud by zadávací podmínky původního zadávacího řízení odpovídaly této změně,
  - měnila ekonomickou rovnováhu závazku ze smlouvy ve prospěch vybraného dodavatele, nebo
  - vedla k významnému rozšíření rozsahu plnění veřejné zakázky.
- Za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažuje změna, která nemění celkovou povahu veřejné zakázky a jejíž hodnota je
  - **a)** nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku a
  - **b)** nižší než
    - 10 % původní hodnoty závazku, nebo
    - 15 % původní hodnoty závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku na stavební práce, která není koncesí.

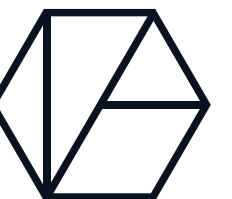
Pokud bude provedeno více změn, je rozhodný součet hodnot všech těchto změn.
- Za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažují dodatečné stavební práce, služby nebo dodávky od dodavatele původní veřejné zakázky, které nebyly zahrnuty v původním závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, pokud jsou nezbytné a změna v osobě dodavatele
  - **a)** není možná z ekonomických anebo technických důvodů spočívajících zejména v požadavcích na slučitelnost nebo interoperabilitu se stávajícím zařízením, službami nebo instalacemi pořízenými zadavatelem v původním zadávacím řízení a
  - **b)** způsobila by zadavateli značné obtíže nebo výrazné zvýšení nákladů.
- Za podstatnou změnu závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažuje změna, jejíž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat, a která nemění celkovou povahu veřejné zakázky.





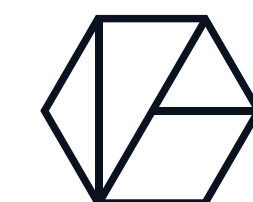
# Plnění veřejných úkolů

- Statut anonymní fakultní nemocnice – **poskytování všech zdravotních služeb** a výzkumná činnost, další činnosti dle specializací; např. akutní lůžková péče intenzivní, která je poskytována pacientovi v případech **náhlého selhávání** nebo **náhlého ohrožení základních životních funkcí** nebo v případech, kdy lze tyto stavy důvodně předpokládat
- Povinnosti podle zákona o léčivech (např. jako distributor)
- V případě humánního léčivého přípravku zařazeného do systému rezervních zásob je distributor povinen **bezodkladně** vytvořit a udržovat jeho zásobu v množství odpovídajícím průměrnému měsíčnímu objemu tohoto jím distribuovaného léčivého přípravku.



# Přístup judikatury

- **Opožděné uplatnění smluvní pokuty** jako podstatná změna závazku - Nejvyšší správní soud ze dne 30. března 2023 pod sp. zn. 8 Afs 157/2021
- **Zmírnění výše smluvní pokuty** může být podstatnou změnou závazku - Rozsudek NSS ze dne 27. 8. 2020, sp. zn. 5 As 225/2018
- **Změna** smlouvy na veřejnou zakázku uzavřenou v souladu se zadávací dokumentací způsobem, že po vybraném uchazeči **nebude zadavatel oprávněn pro futuro požadovat smluvní pokutu nikoliv zanedbatelné výše** sjednané za prodlení s dodáním - Rozsudek NSS ze dne 8. 8. 2019, č. j. 9 As 153/2019-73
- Termín dodání předmětu veřejné zakázky změněn nebyl, ačkoliv uzavřením **dohody o narovnání** byla dodatečně **fakticky prodloužena doba** pro zhotovení jednotlivých částí díla, aniž by za prodlení, které nastalo, byla uplatněna smluvní pokuta v původní výši dle zadávacích podmínek (*Zadavatel argumentoval tím, že výši smluvní pokuty moderoval z právní opatrnosti z obavy, že by k její moderaci přistoupily obecné soudy*) - Usnesení Ústavního soudu ze dne 30. 11. 2020, sp. zn. I.ÚS 3066/20
- **Dohoda o narovnání ke snížení smluvní pokuty**, kdy původní smluvní pokuta byla ujednání k předpokládané vyšší hodnotě veřejné zakázky než jaká nakonec byla vysoutěžena - Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 6. 2018, č. j. 62 Af10/2017-63





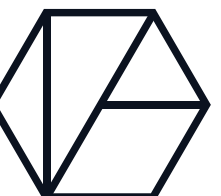
Dávej si pozor na to,  
co si přeješ,  
mohlo by se  
Ti to splnit...

Janis Valtavene



# Důsledky

- Výzva pro management smluvních vztahů, protože na základě současné regulace zcela ustupuje do pozadí význam obchodních vztahů a zohlednění specifik spolupráce s konkrétním dodavatelem
- Cokoliv co smlouva obsahuje se musí naplnit -> přemýšlíte takto individuálně nad každou smlouvou veřejné zakázce, nebo soutěžíte vždy na základě jednotného vzoru?
- Jaké otázky tedy řešit z praktického hlediska managementu
  - Když nejsem schopný na základě smlouvy vysoutěžit LP, který potřebuji pro naplnění statutu, ZoZS nebo ZoL, **mohu slevit ze „standardů“ smluvních garancí?**
  - Jedná o porušení péče řádného hospodáře, zákona o státním majetku, pokynů MZ?
  - Jak na věc koukat z pohledu obecně přísné judikatury v oblasti veřejných zakázek?
- Řešením by byla změna zákona, aktualizovaný metodický pokyn MMR





# Otázky?



**Igor Pieš**

[igor@kastnerpies.cz](mailto:igor@kastnerpies.cz)

[www.kastnerpies.cz](http://www.kastnerpies.cz)

 [igorpies](#)

 [@kastnerpies](#)